

الْأَنْعَامِ
فَإِلَهُكُمْ
إِلَهٌ
وَاحِدٌ
فَلَهُ
أَسْلِمُوا
وَبَشِّرِ
الْمُخْبِتِي
نَ "Her ümmet için Allah'ın kendilerine rızık verdiği hayvanlar üzerine ismini ansınlar diye kurban kesmeyi meşru kıldık." (Hac, 22/34) Bu ayetten de anlaşıldığı gibi her peygamber devrinde kurban ibadeti vardı. Ama günümüzdeki anlamıyla, İslam'da Kurban'ın tarihçesi, Hz. İbrahim Peygamber ile başlar. (Bkz. Saffat, 37/99-109) Kurban Nedir? "Sözükte "yaklaşmak, Allah'a yakınlık sağlamaya vesile olan şey" anlamına gelen kurban, dini bir terim olarak, "ibadet maksadıyla belirli bir vakitte belirli şartları taşıyan hayvanı usulünce boğazlamak, ya da bu şekilde boğazlanan hayvan" demektir. Arapça'da bu şekilde kesilen hayvana udhiyye denilir." (İlmihal 2, TDV, s.1) Kurbanın Önemi: Kurban ibadeti, çokça sevap kazanma vesilesidir. Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: وعن عائشةرَضِىَاللّهُعَنْها قالت:قال رسولُاللّه:مَاعَمِلَآدَمِىٌّعَمَلاًيَوْمَالنَّحْرِأحَبَّ إلىاللّهِتَعالى مِنْإهْرَاقِهِالدِّمَاءَ،إنَّهَالَتَأتِىيَوْمَالْقِيَامَةِ بقُرُونِهَاوَأشْعَارِهِ اوأظَْفِهَا،وَإنَّالدَّمَلَيَقَعُمِنَ اللّهِتَعالى

بِمَكَانٍ
قَبْلَ أنْ
يَقَعَ في
الارْضِ
فَطِيبُوا
بِهَا

نَفْساً. Hz. Aişe (r. anhâ) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Hiç bir kul, kurban günü, Allah' indinde kan akıtmaktan daha sevimli bir iş yapamaz. Zîra, kesilen hayvan, kıyamet günü boynuzlarıyla, kıllarıyla, tırnaklarıyla gelecektir. Hayvanın kanı yere düşmezden önce Allah' indinde yüce bir mevkiye ulaşır. Öyle ise, onu gönül hoşluğu ile ifâ edin." [Tirmizî, Edâhî 1, (1493); İbnu Mâce, Edâhî 3, (3126).] Başka bir hadiste Zeyd ibn Erkam'dan rivayete göre, kurbanın ne olduğunun sorulması üzerine Rasulullah: "O, babanız İbrahim'in sünnetidir." buyurmuş, sahabenin, kurbanda kendileri için ne gibi bir sevap bulunduğunu sormaları üzerine de "kurbanın her bir kılı için bir hasene verileceğini" bildirmiştir." (İbn Mace, Edahi, 3, A. İbn Hanbel, 368) "Kurban gerek fert gerekse toplum açısından çeşitli yararlar taşıyan mali bir ibadettir. Kişi kurban kesmekle Allah'ın emrine boyun eğmiş ve kulluk bilincini koruduğunu canlı bir biçimde ortaya koymuş olur. Mü'minler her kurban kesiminde Hz. İbrahim ile oğlu İsmail'in Allah'ın buyruğuna mutlak itaat konusunda verdikleri başarılı sınavın hatırasını tazelemiş ve kendilerinin de benzeri itaate hazır olduğunu simgesel davranışla göstermiş olmaktadırlar. Kurban toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutar, sosyal adaletin gerçekleşmesine katkıda bulunur. Özellikle et satın alma imkanı hiç bulunmayan veya çok sınırlı olan yoksulların bulunduğu ortamlarda onun bu rolünü daha belirgin biçimde görmek mümkündür. Zengine malını Allah'ın rızası, yardımlaşma ve başkalarıyla paylaşma yolunda harcama zevk ve alışkanlığını verir, onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır. Fakirin de varlıklı kullar aracılığıyla Allah'a şükretmesine, dünya nimetinin yeryüzündeki dağılımı konusunda karamsarlık ve düşmanlıktan kendini kurtarmasına ve kendini toplumun bir üyesi olarak hissetmesine vesile olur." (İlmihal 2, TDV. s.2.) Kurbanın Dini Hükmü ve Kurban Çeşitleri: " Kurban kesmenin fihhi açidan değerlendirilmesi hususunda fakihler arasında görüş farklılıkları vardır. Dinen aranan şartları taşıyan kimselerin kurban kesmeleri Hanefi mezhebinde ağırlıklı görüşe ve bazı müctehid imamlara göre vacip, fakihlerin çoğunluğuna göre müekked sünnetidir. Kurbanın meşru kılınmış bir ibadet olduğuna dair Kur’an-ı Kerim’de deliller bulunmaktadır. Saffat Suresinde (37/107); Hz.İbrahim’in oğlu Hz.İsmail’in yerine bir kurbanın, Allâh tarafından kendilerine fidyeye (kurban) olarak verildiği açıkça bildirilmektedir. Ayrıca diğer bazı ayetlerde de kurban ibadeti ile ilgili naslar mevcuttur:

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ
لَهُمْ
وَيَذْكُرُوا اسْمَ
اللَّهِ فِي
أَيَّامٍ
مَّعْلُومَا

Peygamber'in devamlı yapmış olmasının kurbanın sünnet olmasıyla da açıklanabileceği noktasından hareket ederler. (İlmihal II, TDV, s, 2-3) Kevser suresindeki "Nahr" kelimesinin, "kurban kesmek, boğazlamak" anlamına geldiği gibi "başı dik tutmak, elleri omuz hizasına kaldırmak" anlamına da gelir. Zaten kesinlik olmadığı için vacip veya sünnet hükmü çıkarılmıştır. Kurban Çeşitleri: Kurban bayramında kesilen kurban, adak kurbanı, akika kurbanı, kıran ve temettü hacı yapanların kestikleri ve hedy adı verilen kurban, hacda yasakların ihlali halinde gereken ceza ve kefarettir. Kurbanda Niyetin Önemi: Yaptığımız her işte ve ibadette olduğu gibi kurban ibadetinde de niyetin önemli bir yeri vardır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyuruyor: لَن يَنَالَ اللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِن يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ "Onların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşmaz. Fakat sizin takvanız (yani Allah'a olan samimi saygınız) O'na ulaşır. Allah, onları bu şekilde size boyun eğdirdi ki, size (onları emriniz altına alma) yolunu gösterdiği için Allah'ın büyüklüğünü haykırınız. Yaptıkları işleri güzel yapanları ve iyilikte bulunanları müjdele." (Hac, 22/37) Bu ayetlerde "kesilen kurbanlık hayvanların et ve kanlarının değil bu kesimi yapan müslümanın niyet, takva ve bağlılığının Allah'a ulaşacağı bildirilmiştir. Esasen kurbanı diğer hayvan kesimlerinden ayıran da budur. Niyette aslanan kalbin niyetidir, dil ile açıkça söyleneceği gerekmez." (İlmihal II, TDV, s.8) Keseceğimiz kurbanlarımızın yaratıcımızın katında makbul olabilmesi için niyetimize çok dikkat etmeli, bu ibadetimizde sadece, et elde etme veya adet yerini bulsun gibi, başka hiçbir niyet veya maksada gönümüzde yer vermemeli, kurbanımızı sadece Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak ve O'nun bize olan sonsuz nimetlerini bir şükür nişanesi olarak kesmeliyiz. Peki Kimler Kurban Kesmekle Yükümlüdür? "Bir kimsenin kurban kesmekle yükümlü sayılması için dör şart aranır: 1- Müslüman olmak. 2- Akıllı ve buluğa ermiş olmak. 3- Yolcu olmamak, yani mukim olmak. 4- Belirli bir mali güce sahip bulunmak. Dinen yolcu hükmünde olan kimse kurban kesmekle yükümlü değildir. Ancak yolcu hükmünde bulunan kimsenin tek başına veya mukimlerle birlikte kurban kesmesine bir engel yoktur. Kurban kesmeyi vacip kılan zenginliğin ölç,üsü, zekatta ve fitır sadakasında aranan zenginlik ölç,üsüyle aynı olup kişinin borçları ve asli ihtiyaçları dışında

حَنِيفًا
وَمَا أَنَاْ
مِنَ
الْمُشْرِكِينَ "Doğrusu ben yüzümü, gökleri ve yeri yaratana, doğruya yönelerek cevirdim, ben puta tapanlardan değilim." (Enam, 6/79)
قُلْ إِنَّ
صَلاَتِي
وَنُسُكِي
وَمَحْيَايَ
وَمَمَاتِي
لِلّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَلاَ
شَرِيكَ لَهُ
وَبِذَلِكَ
أُمِرْتُ
وَأَنَاْ
أَوَّلُ
الْمُسْلِمِينَ "De ki: Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur; böyle emrolundum ve ben müslümanların ilkiyim." (Enam, 6/162-163) Daha sonra, tekbir ve tahlil getirir: " الله
اكبر الله
اكبر لااله
الاالله و
الله
اكبرالله
اكبر ولله
الحمد بسم
الله الله
اكبر" Diyerek ara vermeden kurbanını keser. Bu ayet-i kerime ile duayı okumadan sadece, "Bismillahi Allahü Ekber," yahut "Bismillah" deyip keserse yine caiz olur. Usulüne göre bir kesim yapmış olmak için, hayvanın yemek ve nefes borularıyla iki şah damarının kesilmesi gerekir. لنه kişi dilerse kurbandan sonra iki rekat şükür namazı kılıp dua edebilir. Kurban eti nasıl değerlendirilmelidir? Hz. Peygamber, kurban etinin üçe taksim edilip, bir bölümünün kurban kesmeyen yoksullara dağıtılmasını, bir bölümünün akraba, tanıdık ve komşularla paylaşılmasını, birinin de evde bırakılmasını tavsiye etmiştir (Ebû Davud, Dahâyâ, 10). Ailenin durumuna göre etin tamamı da evde bırakılabilir. Ancak, toplumda muhtaçların arttığı dönemde kurban etinin çoğunun hatta tamamının dağıtılması uygun olur. Kurban derisi nasıl değerlendirilmelidir? Kurbanın derisi, bir fakire veya hayır kurumuna verilmelidir. Hz. Peygamber, veda haccında Hz. Ali'ye, kurban olarak kesilen develerinin başında durmasını ve bunların derileri ile sırtlarındaki çullarını sadaka olarak vermesini, kasap ücreti olarak bunlardan bir şey vermemesini emretmiştir (Ebu Davud; Menasik, 20). Buna göre kurban derilerinin para karşılığında satılması, kurbanın kesimi veya bakımı için ücret olarak

